

Секція: Ефективна регіональна економіка

Федорчук О.М.

к.е.н, доцент

Херсонського державного аграрного університету

м. Херсон, Україна

**РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЯК
КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО
ФУНКЦІОНУВАННЯ**

Розвиток - багатовимірний процес, що включає глибокі зміни в технічній, технологічній, економічній і соціальній сферах суспільства. Очевидно, що без комплексної модернізації аграрного сектора сталий розвиток країн «третього світу» і більшості країн з транзитивною економікою не є можливим. Без розвинутого аграрного сектору ефективного розвитку регіону та країни годі очікувати.

Доводи на користь комплексного розвитку аграрного сектору досить очевидні. У сільському господарстві використовуються більш трудомісткі технології, розгалужене дрібне виробництво, кустарні промисли (що важливо для задіяння надлишкового ресурсу - робочої сили), які при відносно невеликих інвестиціях можуть дати значний приріст ВВП та ВРП. Комплексний розвиток села має і важливе соціальне значення, так як більшість соціально незахищених у світі сконцентровані в сільській місцевості і зайняті в основному натуральним господарством. Тому абсолютне зубожіння більш типово для сільської місцевості, ніж для міської.

Стратегія економічного розвитку, що орієнтована на аграрний сектор та зростання зайнятості, повинна включати наступні елементи: 1) прискорення розвитку сільськогосподарського виробництва за рахунок заходів по підвищенню продуктивності сільськогосподарських інституційних структур; 2) підвищення внутрішнього та зовнішнього попиту на сільськогосподарську продукцію; 3) комплексний розвиток аграрного сектору.

Можливість комплексного підходу до реформування і модернізації вітчизняного сільського господарства, на наш погляд, пов'язана з розвитком інтегральної інфраструктури комплексу, що охоплює всі його галузі й сфери діяльності. Джерела зростання можуть забезпечити: інновації через розширення торгівлі засобами виробництва та сільськогосподарською продукцією, інновації в технології та організації виробництва, скорочення витрат виробництва, випуску нових продуктів на основі нанотехнологій [4].

Будучи частиною інфраструктури економіки, інфраструктура аграрного сектору сприяє створенню загальних передумов відтворювального процесу, базових умов росту і розвитку агропромислового виробництва, що виступає найбільш суттєвою ознакою, що конкретизує її економічну природу. Зміст інфраструктури аграрного сектору виражається в економічних відносинах, що виникають між інфраструктурними суб'єктами, з одного боку, та іншими господарюючими суб'єктами та аграріями, які користуються послугами інфраструктури, - з іншого. Ці відносини складаються з приводу: створення умов відтворення факторів виробництва; надання торгово-посередницьких, транспортно-експедиційних, кредитно-фінансових, інформаційно-рекламних та інших видів послуг; розподілу і перерозподілу матеріальних, фінансових, трудових ресурсів і доходів [1].

Економічний зміст інфраструктурної діяльності, пов'язаної із створенням загальних умов відтворення в АПК, визначає можливість розгляду її як фактора розвитку агропромислового виробництва, оскільки її функціонування, по-перше, визначає умови ефективного використання ресурсів і технологій; по-друге, стимулює розвиток конкурентного середовища та внутрішніх ринків; по-третє, сприяє зростанню якості людських ресурсів за рахунок поліпшення умов соціальної сфери.

Розвиток інтегральної інфраструктури аграрного сектору може виступити в ролі «великого вибуху» для модернізації аграрного сектору в країні за розумної економічної політики держави. Необхідність зміщення акценту зі сфери сільськогосподарського виробництва на інфраструктуру пов'язана з тим,

що сучасний стан інфраструктури вітчизняного аграрного сектору обмежує економічні можливості виробників і їх доступ до ресурсів, виступає гальмом розвитку сільськогосподарського виробництва (проблема збуту продукції, постачання техніки, мінеральних добрив, виробничо-технічного обслуговування тощо) та соціальної сфери.

Досвід аграрних реформ в країнах Євросоюзу показує, що ці реформи можуть виявитися малоефективними і навіть перешкоджати розвитку, якщо не будуть проведені відповідні перетворення інфраструктури аграрного сектору (соціальної, фінансової, комерційної, виробничо-технічної, інформаційної), системи державної підтримки та ціноутворення на ресурси [2].

Ефективне функціонування інтегральної інфраструктури АПК стимулює джерела і створює необхідні умови для еволюційних змін аграрного сектору. До таких основних джерел в сільському господарстві відносимо: зміна технології та інновації; відповідна державна економічна політика та розвинені допоміжні соціальні інститути. Розвиток інфраструктури що тісно пов'язаний з науковими дослідженнями, розробкою та впровадженням нових технологій та інновацій, - необхідна передумова сталого зростання обсягів виробництва в сільському господарстві. Підтримуючи і стимулюючи масове застосування нової техніки з подальшим реінвестуванням частини отриманого від цього прибутку в нові науково-технічні розробки, можливо забезпечити умови довготривалого економічного зростання у вітчизняному АПК.

Стратегічне проектування розвитку інфраструктури АПК передбачає визначення цілей, які необхідно досягти в процесі її реалізації. Основною метою розвитку інфраструктури аграрного сектору є перетворення низькоефективного сільського господарства в вискоелефективну галузь виробництва, скорочення нерівності та бідності сільського населення, зменшення розриву між містом і селом, і в результаті - гармонійний розвиток всього суспільства. При розробці поетапних цілей і орієнтирів стратегічного розвитку необхідно враховувати нерівномірність розвитку інфраструктури аграрного сектору, що виражається в об'єктивних відмінностях форм зв'язків,

відносин, організації; швидкості, траєкторії зміни і так далі. Визначення наявних і необхідних ресурсів повинно ґрунтуватися на оцінці стану інфраструктури, її потенціалу та можливих обмежень. Заключним етапом стратегічного проектування є розробка механізму практичної реалізації стратегії розвитку інфраструктури АПК на основі залучення коштів державного бюджету, бюджетів розвитку регіонів, приватних і позикових коштів [3].

Таким чином, результати перетворень в аграрному секторі на сучасному етапі залежать не тільки від зусиль і здібностей сільськогосподарських підприємств підвищити продуктивність своєї праці, але ще більше значення мають соціальні, економічні та інституційні умови, за яких відбувається цей процес. Нагальним завданням для держави та місцевих органів влади являються: забезпечення доступу до дешевих кредитних ресурсів, виробничих засобів, інформаційних ресурсів (погода, стан ринку, основні економічні показники). Такий стан речей є цілком можливим лише за умови розумної побудови інтегральної інфраструктури аграрного сектору.

Список літератури:

1. Коляденко С. В. Кластери як один із інтегрованих формувань в АПК / С. В. Коляденко // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Вип. 22: у 2 ч. – Черкаси: ЧДТУ, 2009. – Ч. II. – С. 256–260.
2. Скопенко Н. С. Сучасні тенденції кооперації та інтеграції в АПК [Електронний ресурс] / Н. С. Скопенко. – Режим доступу: nbuv.gov.ua/.../2010_25/skopenko.pdf.
3. Хвесик М. Забезпечення сталого розвитку сільських територій – одне з першочергових завдань держави [Електронний ресурс] / М. Хвесик. – Режим доступу: http://www.vlc.net.ua/news_list.php.
4. Шубравська О. Інтеграція трьох принципів сталого розвитку. [Електронний ресурс] / О. Шубравська. – Режим доступу: www.btsau.kiev.ua/files/page/international/operating/files/.../Shubravska.ppt